

Samarbejde

Bladet til VN-medlemmer

TEMA / CSR

December 2015

Forretnings-succes kombineres fint med socialt ansvar

Læs om samspillet mellem ordinære og socialøkonomiske virksomheder **SIDE 3**

Socialøkonomi i vækst

En håndbog om udfordringer ved at starte socialøkonomisk virksomhed **SIDE 16**

Samarbejde

Hvad laver Samarbejdsrådet?

Samarbejdsrådet skal følge udviklingen i virksomhedsnævnene og virke for en fortsat effektivisering af deres arbejde.

- Formand: Susanne Westhausen, adm. dir., Kooperationen
- Næstformand: Morten Skov Christiansen, næstfmd. LO/Danmark

Samarbejdskonsulenterne

Kooperationen

Reventlowsgade 14, 2.
1651 København V
Tlf. 33 55 77 30
v/konsulent Tom Klausen

LO/Danmark

Islands Brygge 32 D
2300 København S
Tlf. 35 24 60 00
v/konsulent Poul Schøning

BAT-KARTELLET

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf. 70 30 03 00
v/konsulent Camilla Vakgaard

HK/Privat Grafisk

Weidekampsgade 8
0900 København C
Tlf. 70 11 45 45
v/konsulent June Halvorsen

Serviceforbundet

Upsalagade 20
2100 København Ø
Tlf. 35 47 36 01
v/konsulent Tonny Lauridsen

Hvordan får I fat i os?

Ring til os i Samarbejdsrådets sekretariat, hvis I har brug for et godt råd i jeres virksomhed: Tlf. 33 55 77 30.

Ansvarshavende redaktør

Tom Klausen, Kooperationen

Journalist

Carsten Dall

Fotograf

Joan Dall

Layout og tryk

Eks-Skolens Trykkeri ApS

Oplag

1.500 ex.

Bladet produceres og udgives af Samarbejdsrådets sekretariat

Redaktionen afsluttet den 14. dec. 2015

Vi er håndværkere

LOGIK & CO. praktiserer social ansvarlighed i alle dele af firmaet.

side 4

Socialøkonomi med vokseværk

Huset Venture Storkøbenhavn har fået mere plads til at kunne ekspandere.

side 10

Dna med CSR

CSR er med i selskabets forretningsstrategi og daglige drift.

side 6

Brugte cykler gør en forskel

Brugte danske cykler får en ny start på livet i Afrika.

side 12

VN-konference 2015

Hvordan kan virksomhederne arbejde mere målrettet med samfundsansvar.

side 8

Send flere krydderier

I en kælderbutik i Blågårdsgade arbejder kvinder fra hele verden med god og velkrydret mad.

side 14

Sådan set!

Samfundsansvar

Kooperationen er langt foran. Nu begynder alle virksomheder at tale om CSR (Corporate Social Responsibility), som om det var noget nyt. Men samfundsansvar er jo netop det fundament, Kooperationen bygger på. Fokus er ikke kun på indtjening, som er en nødvendighed, men også på hensyn til alle parter – de ansatte, leverandørerne, lokalsamfundet og kunderne.

Årets VN-konference handlede netop om samfundsansvar. At vi ikke hovedløst skal udøve filantropi, men at se virksomheden som en helhed. Er alt inde i virksomheden i orden, f.eks. et velfungerende VN? Overholder vi menneskerettighederne; At vi ikke forskelsbehandler på grund af køn, alder, race eller religion? Vælger vi de bæredygtige løsninger og tænker grønt? Er der en rød tråd fra forretningen til det, virksomheden støtter i lokalsamfundet?

Det er oplagt at tage drøftelserne i jeres VN på dette område. I fremtiden kan det blive et stort

konkurrenceparameter at tage sit samfundsansvar alvorligt. Da det allerede er et fundament i de kooperative virksomheder, er det for manges vedkommende kun et spørgsmål om at få beskrevet alt det, I allerede gør.

God arbejdslyst med dette spændende arbejde!

Marianne Vind,
næstformand HK/Privat

Forretnings-succes kombineres fint med socialt ansvar

Der er mange muligheder for støtte, hvis man vil starte virksomhed med socialt ansvar eller kombinere ordinær virksomhed med socialøkonomisk virksomhed.

Orla Pedersen, forretningsudvikler af virksomheden Boas Specialisterne i Silkeborg, Aarhus og Kolding, har travlt med at udvikle sin virksomhed og travlt med at fortælle om forretningssuccesen på konferencer i de stadigt flere kommuner, som gerne vil høre om samarbejdet mellem ordinære virksomheder og en socialøkonomisk virksomhed som Boas Specialisterne.

Så tydelig var medvinden for socialøkonomiske virksomheder ikke for blot et par år siden.

Men flere støttemuligheder – både økonomisk og på rådgivningsområdet – har været med til at sætte turbo på udviklingen af området. Og kommunerne har fået øjnene op for den beskæftigelsesfremmende del af arbejdet.

I kommunernes jobcentre ser man muligheder for at beskæftige de allermest udsatte grupper, der ikke ved hjælp af den ordinære indsats alene kan opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Flere kommuner har således også et ønske om at styrke de socialøkonomiske virksomheder, som kan være en arbejdsplads for udsatte ledige eller være en mellemstation for nogle udsatte, som således bliver opkvalificeret til at varetage et job i en anden virksomhed.

NOGLE ER SKEPTISKE

I Boas Specialisterne har man det særkende, at medarbejderstaben fortrinsvis har en autisme-profil.

– Det er mennesker, som ellers ofte befinder sig udenfor eller på kanten af arbejdsmarkedet. I firmaet får de

mulighed for at bruge deres helt særlige kompetencer i forbindelse med IT-opgaver, som f.eks. software-tests, konverteringer, scanning og andre opgaver, siger Orla Pedersen.

Han erkender, at nogle virksomheder er skeptiske over for indholdet af Boas Specialisternes socialøkonomi, men fordommene droppes hurtigt, når de oplever den arbejdsmæssige kvalitet af firmaets arbejde, der i de senere år også er blevet »belønnet« med et pænt økonomisk overskud.

– Vore medarbejdere skaber orden i kaos, siger Orla Pedersen.

CSR ER ET KRAV FRA FORBRUGERNE

Når kommunerne holder konferencer med henblik på at få understøttet samarbejdet mellem ordinære og socialøkonomiske virksomheder, er HR-direktør i Jyske Bank, Lene Hjorth, ofte med. Hun er en markant debattør på CSR-området og mener, at jo flere virksomheder, der bidrager til større ansvarlighed, jo mere

trængsel bliver der i CSR-arenaen. Så meget at støjen fra konkurrenterne risikerer at overgå ens egen indsats.

– Det er ikke længere varm luft fra de »bløde« agitators side, at virksomheder skal bidrage til samfundet. Det er et krav. Ellers vælger de nye købestærke forbrugere virksomhederne fra, mener Lone Hjorth.

ORDINÆRT ANSATTE SKAL IKKE PRESSES UD

I LO og FTF har man i de senere år talt for at styrke det socialøkonomiske element i erhvervslivet. Det skal være lettere at etablere virksomhederne og lettere at ansætte medarbejdere med nedsat arbejdsevne i virksomhederne.

Hovedorganisationerne har erkendt, at socialøkonomiske virksomheder er en del af løsningen på at få flere med nedsat arbejdsevne ind på arbejdsmarkedet og dermed skabe større rummelighed.

De to organisationer understreger samtidig, at ordinært ansatte ikke skal presses ud af de socialøkonomiske virksomheder.

Tre støttemuligheder

- 1. Den Sociale Kapitalfond** – Danmarks første sociale investeringsfond. Fonden stiller kapital og rådgivning til rådighed for virksomheder med socialt fokus. Investeringerne er typisk på op til fire mill. kr. og kommer ofte i form af langsigtede lån med lav rente. Foreløbig har fonden haft samarbejde med 46 virksomheder, men tallet er i vækst.
- 2. Det sociale vækstprogram** – er for etablerede virksomheder, der er klar til vækst. Her får udvalgte virksomheder sparring fra erfarne forretningsudviklere på både det strategiske og operationelle niveau.
- 3. Social Start up** – er sparringspartner for lovende iværksættere, og de mest lovende får adgang til en årlig pulje på to-tre mill.kr. samt intensiv rådgivning.

Vi er ikke CSR'er – vi er håndværkere

Det københavnske byggefirma LOGIK & CO. praktiserer social ansvarlighed i alle dele af firmaet. Medarbejderne, fra lærlinge til ældre medarbejdere, skal være »levedygtige« hele livet, siger daglig leder Balder Johansen:

– Men vi kan ikke sælge CSR som et argument for, at kunderne skal vælge os ...

Der er dem, der mener, at bæredygtighed og social ansvarlighed er hindringer for, at et firma kan løbe rundt økonomisk.

Balder Johansen og medarbejderne i byggefirmaet LOGIK & CO. synes, at de er daglige beviser på, at den opfattelse er forkert.

– Vi skal skabe et overskud, og selv om konkurrencen er hård, lykkedes det at lave et overskud, omend beskedent, siger Balder Johansen.

Han står i spidsen for et fondsejet firma, der nok ikke skaber overskud i den størrelsesorden, sultne aktionærer forlanger, men som alligevel giver mulighed for at udvikle firmaet og sikre dets fremtid.

– Når vi vil illustrere vores CSR på hjemmesiden, bringer vi et billede af alle medarbejdere i firmaet. Så kan potentielle kunder se, hvad og hvem vi er. Det er vores CSR. Men omvendt siger vi også, når vi skal afgive tilbud, at det ikke er CSR, der skal få kunderne til at vælge vort arbejde. CSR bliver bemærket, men det er vort ry som leverandører af kvalitetsarbejde og selvfølgelig også prisniveauet i den enkelte opgave, vi bliver valgt på, og det er det, vi skal

konkurrere på, siger Balder Johansen. Han fortolker CSR meget bredt:

– Vi arbejder CSR ind i stort set alt. Vores materialer skal selvfølgelig være holdbare, og de skal være produceret uden forurening. Vi ser også bæredygtighed som en udvikling af de gamle håndværksfag, vi praktiserer. Tidligere udførtes håndværket uden at skele til, om udøverne blev nedslidte. Vi kalder det »menneskelig bæredygtighed«, at vi ikke arbejder i et tempo, der medfører nedslidning. Den sociale bæredygtighed indebærer bl.a., at vi er med til at uddanne de næste generationer af håndværkets udøvere. Ligeledes påtager vi os den opgave, at vi giver nogle af de unge, der normalt ikke får chancen for en uddannelse, en mulighed. Det bliver også ofte et tilbud til lokale unge fra det multikulturelle samfund Nørrebro, hvor vi ligger, og hvor firmaet er meget synligt i forbindelse med lokale

Jesper Bertelsen er en af LOGIK & CO.'s medarbejdere. Han udfører alle mulige opgaver, som er livsnødvendige for, at firmaet hænger sammen.

arrangementer. Vi er et billede af det kvarter, vi bor og arbejder i, siger Balder Johansen.

RØDE TAL PÅ BUNDLINJEN

LOGIK & CO.'s daglige leder understreger, at uden en bæredygtig økonomi kan firmaet heller ikke realisere de øvrige bæredygtige elementer.

– Er der røde tal på bundlinjen, har man et problem, og det kan vise sig at være uoverstigeligt. Vi har været dygtige og heldige og har undgået underskud på driften, men alligevel skal vi være varsomme, for selv om omsætningen måske er 50 mill. kr. årligt, er 26.000 kr. i overskud ikke tilstrækkeligt. »Patienten« overlever, men det beskedne overskud er ikke nok til at skabe udvikling og handlekraft.

Balder Johansen peger i den forbindelse på, at det også er vigtigt at opdyrke andre værdier i firmaer end kroner og ører. Værdier, der ikke koster noget.

– Det koster ikke noget, at du vælger de bageste i køen, når du skal vælge mellem et par hundrede lærlinge. De

er lige så dygtige, som de, der står forrest. Vi har desværre ofte den forkerte opfattelse af, hvordan et menneske til en bestemt opgave skal være. En håndværker skal gerne være mand og to meter høj. Men det kan ligeså godt være en kvinde, 1,50 meter høj og måske handicappet. Vi skal være fordomsfrie. Alle har et potentiale, der kan foldes ud, fastslår han.

ALLE ARBEJDER PÅ LIGELØN

I LOGIK & CO. arbejder alle på ligeløn.

– Vi lever på det samme eksistensgrundlag alle sammen. Vi får løn som bygningshåndværkere, og arbejder som bygningshåndværkere. Medarbejderne har stor indflydelse på deres egen arbejdsdag, og ingen har en

arbejdsleder hængende over sig hele tiden, der presser dig. Vi kan ikke sige os fri for, at der er stress på i nogle arbejdsituationer.

– Vi får mange uopfordrede ansøgninger fra håndværkere, der gerne vil arbejde på denne måde. Vi beskæftiger mange tømrere og snedkere, og inden for disse fag er der mange, der kan lide at arbejde på den måde, vi gør.

For Balder Johansen som leder af LOGIK & CO. kan der ofte være udfordringer i at forklare medarbejderne, at vi lever i et kapitalistisk samfund.

KONKURRERER MED AKKORD-FOLK

– Det er en kendsgerning, vi ikke kan komme udenom. Hver morgen skal vi ud og sælge vores arbejdskraft. For de penge skal der betales materialer, værktøj, feriepenge, pension og meget andet. Og overskuddet - hvis der er et sådant - skal vi så reinvestere i virksomheden. Det er vores form for socialøkonomi. Min udfordring ligger i at forklare medarbejderne, at vi konkurrerer med et akkord-sjak om opgaverne. De opererer med helt andre priser end os, og vi skal ikke gå ret mange trin forkert på stilladset, før vi er udkonkurreret. Det er de kollektive og kooperative virksomheders største udfordring at forstå sig selv som en produktionsvirksomhed. Det prøver vi på, og det lykkes - næsten da.

LOGIK & CO. ejes af en fond

Da LOGIK & CO. i sin tid blev stiftet, etablerede man det som et ApS, der igen ejes af en fond.

– På den måde blev vi fri for, at man bagefter skulle skændes om, hvem der ejede hvilke anparter. Samtidig slap vi for - som i mange kooperative virksomheder - at medarbejderne er medejere. Fondens midler skal ved en evt. opløsning af firmaet gå til arbejde

for bl.a. unge og socialt udsatte, siger Balder Johansen.

I fondens fundats står, at firmaet skal drive en sund virksomhed, der er bæredygtig og kollektivt ledet og giver medarbejderne indflydelse på deres arbejdsdag.

LOGIK & CO. er blevet hædret med flere af erhvervslivets fornemste priser for sit CSR-arbejde.

CSR ligger i boligselskabets dna

Boligadministrationsselskabet DAB har haft grundbegreberne i CSR i selskabets forretningsstrategi og daglige drift, inden CSR for alvor vandt indpas som inspirator for selskabets holdninger omkring social ansvarlighed.

Allerede inden begrebet CSR var opfundet, havde boligadministrationsselskabet DAB vævet det ind i selskabets forretningsstrategi og daglige drift som en usynlig tråd.

– CSR ligger i DAB's dna, og social ansvarlighed er en del af det formål, der driver vores virksomhed som almen boligorganisation. Nu er det så blevet moderne at kalde indsatsen CSR. Takket være beboerdemokratiet dyrker vi også CSR på dette område, og det samme gælder vort arbejde for at spare på energien og på at bygge energirigtigt. CSR opfatter vi som et bredt spektrum, men begrebet kan sagtens stå som en overskrift for alt det, vi laver, siger sekretariatschef Ulla Gregor, DAB.

Hun har gennem en årrække stået i spidsen for administrationsselskabets CSR-initiativer, og var en af initiativtagerne, da DAB i 2012 for første gang udgav selskabets egen CSR-rapport, der opsamlede de initiativer om social ansvarlighed, selskabet havde udført i årets løb – og samtidig nævntes de planer for området, der var for det kommende år. Siden har selskabet lavet særskilte CSR-rapporter, som er blevet hædret og præmieret, men i de kommende år vil CSR-indsatsen blive integreret i selskabets ordinære årsrapport.

TVÆRFAGLIG GRUPPE I AKTION

– Da vi skulle foretage en opsamlende måling over indsatsen på CSR-området, var det vigtigt for os, at vurderingen blev bredt forankret i alle dele af organisationen. Vi nedsatte en tværfaglig gruppe for hele huset, hvor medlemmerne tilsammen repræsenterede en total viden om virksomheden. CSR-indsatsen er ligeledes bredt målrettet – til hele beboerdemokratiet, til medarbejderne, til beboerne, til leverandørerne og til det omgivende samfund. Vi fik skabt en række

målsætninger, som igen blev udmøntet i konkrete handleplaner, siger Ulla Gregor, der understreger, at CSR-arbejdet er udført for de ca. 220

CSR LIGGER I DAB'S DNA, OG SOCIAL ANSVARLIGHED ER EN DEL AF DET FORMÅL, DER DRIVER VORES VIRKSOMHED SOM ALMEN BOLIGORGANISATION. NU ER DET SÅ BLEVET MODERNE AT KALDE INDSATSEN CSR.

medarbejdere, DAB har i sin administration på Frederiksberg. Ejendomsfunktionærerne og andre i ejendoms-servicen er eksempelvis ansat i de lokale boligselskaber, som DAB

CSR er rettet mod både beboerdemokrati, medarbejdere, leverandører m. fl., siger sekretariatschef Ulla Gregor.

administrerer, men ikke har arbejds-giveransvar over for.

Målene var specificeret ud på forskellige områder, og omfattede f.eks. for beboernes vedkommende et fokus på at nedbringe antallet af udsættelser, fremme beboertrivslen generelt og tiltrække ressourcestærke beboere. For medarbejdernes vedkommende blev det besluttet at

indføre tilfredshedsundersøgelser, som afvikles hvert andet år og er professionelt tilrettelagt, så de giver svar på de spørgsmål, parterne gerne vil vide mere om. Undersøgelserne har bl.a. afsløret, at der var behov for at tydeliggøre selskabets holdning om at informere medarbejderne bedre.

CSR-ARBEJDE UDFØRES AF LYST

– Vi har altid udført CSR-arbejdet af lyst, fastslår sekretariatschef Ulla Gregor. – Vi betragter det ikke som en ulempe og en ekstra byrde. Så havde vi ikke opnået de positive resultater, vi har. Da vi i sin tid søgte professionel assistance til at systematisere CSR-arbejdet, var det for at få råd og vejledning til at udføre analysearbejdet selv. Vi ville selv klare den tidskrævende del af arbejdet og anvende erfaringerne herfra som en læringsproces. Vore egne høstede erfaringer skulle styrke effekten af CSR-arbejdet, og det har det også gjort.

Handleplanen er blevet gennemført og siden evalueret. Det arbejde foregår løbende, for handleplanerne har forskellige forløbslængder.

– Der bliver hele tiden tjekket op på planernes realisering og tilført ny

energi, hvis det er nødvendigt. Det økonomiske aspekt ved at være CSR-aktive fylder ikke meget, for vi valgte, at vi gerne vil bruge arbejdstid på at udvikle og pleje CSR-initiativerne. Men selvfølgelig er alle CSR-initiativer ikke omkostningsneutrale. Og så har vi opgaven med at informere beboerdemokratiet om fordele og ulemper, for det er beboerne, der skal vurdere, om de vil bruge penge på et initiativ, som måske har til formål at spare på varmeregningen, men til gengæld medfører en huslejestigning.

Også i forhold til eksterne leverandører stiller DAB krav om CSR, bl.a. i forbindelse med materialevalg og leverandørens holdning til lærlinge.

VN ER VÆRDIFULDT

– Samarbejdet omkring VN, virksomhedsnævnet, er værdifuldt for DAB. Vi har dels VN for ejendomsfunktionærer, dels VN for de ansatte i administrationen. Begge fora giver anledning til gode drøftelser. Bl.a. har vi gennemgået personalepolitikken og set på, hvor der var behov for tilpasninger og moderniseringer, siger sekretariatschef Ulla Gregor, DAB.

D AB, Dansk Almennyttigt Boligselskab, blev stiftet i 1942, og administrerer ca. 51. 000 boliger for 48 lokale boligselskaber og 18 kommuner. DAB lægger vægt på boligmiljøet, og selskabet foretager regelmæssige eftersyn af indeklimaet i boligerne. Selskabets landskabsarkitekter udarbejder plejeplaner for de grønne områder, og selskabet er involveret i mange projekter om udvikling af det boligsociale miljø. Boligerne, selskabet administrerer, har en meget høj vedligeholdelsesstandard.

»Vi er stolte af at gå på arbejde«

Årets VN-konference diskuterede CSR i virksomhederne og gav anvisninger på, hvordan virksomhederne kan arbejde mere målrettet med samfundsansvar.

Ordentlige virksomheder drives vel efter mere eller mindre beskrevne regler om socialt ansvar. Så kald det bare CSR!

Sådan lød en bemærkning fra en af deltagerne i VN-konferencen 2015 for medarbejdere og ledelse. Samarbejdsrådet mellem Kooperationen og LO stod for konferencen, der i år rettede fokus på CSR i Virksomhederne. Corporate Social Responsibility, social ansvarlighed, er et ældre begreb, men det er først i de senere år, at det har opnået en så stor udbredelse i virksomhederne, at det ligefrem er blevet et parameter for

jobansøgere, når de skal vælge, hvor de vil søge job. Kun de virksomheder, der har et klart defineret CSR, får deres ansøgninger.

Men der er også de virksomheder, som nok er socialt ansvarlige, men som giver pokker i de fine betegnelser:

– Vi er stolte af vores arbejde. Flokken møder ind kl. 06.00 om morgenen – uanset om regnen siler ned, eller sneen står to meter højt i gaden. Vi vil i gang ...

Sådan sagde daglig leder af byggefirmaet LOGIK & CO., Balder Johansen.

VN ER FORANKRET

Sekretariatschef Ulla Gregor fra boligadministrationsselskabet DAB fremhævede VN for nævnets bredde:

– VN er forankret i hele virksomheden. Snak med VN-medlemmerne, lad dem inspirere jer, og sæt medarbej-

dertrivsel på som et fast punkt på bestyrelsesmøderne.

Tania Ellis fra The Social Business Company satte ord på den udvikling, CSR har gennemgået over de seneste 20 år. Fra »hardcore« til »heartcore«, som hun kaldte det, hvorefter hun dissekerede den påstand, at »alle arbejder med CSR under én eller anden form«.

– CSR er en solid form for branding. Kunder og medarbejdere tiltrækkes af forretninger og medarbejdere, der er ægte passionerede og har hjertet med, sagde Tania Ellis.

PARLAMENTSSSESSION

Sune Skadegaard Thorsen fra Global CSR delte deltagergruppen i to – eller gjorde i hvert fald forsøg på det. Hver deltager havde både en rød og en hvid bold, og farveforskellen signalerede henholdsvis nej og ja, som skulle bruges i konferencens »Parla-

TR og ejendomsfunktionær i boligselskabet BSB Ørbæk på Fyn, Ole Krogh:

Jeg havde aldrig hørt om CSR før, så det var spændende at komme så grundigt ind i et emne. Efterfølgende har jeg da fundet ud af, at vi i boligselskabet i et vist omfang arbejder med samfundsansvar og social ansvarlighed – til gavn for både medarbejdere og beboere. Men nu vil vi tage det op i VN og drøfte det mere konkret her. Oftest er det jo det økonomiske aspekt, vi har fokus på, men den sociale ansvarlighed bør opprioriteres, og vi må bygge videre på den viden, vi nu har fået og få den med i det daglige samarbejde. Vi skal have plads til flere bløde værdier.

mentssession», hvor deltagerne blev stillet over for en række påstande, bl.a. »VN skal ikke arbejde med CSR«. Svaret var ikke svært at finde på den påstand, og sessionen sluttede da også med dette udsagn:

**CSR ER EN SOLID FORM FOR
BRANDING. KUNDER OG
MEDARBEJDERE TILTRÆKKES
AF FORRETNINGER OG
MEDARBEJDERE, DER ER
ÆGTE PASSIONEREDE OG
HAR HJERTET MED.**

– Et ikke-fungerende VN kan ikke puste energi i CSR, men fungerer VN, er det her, man skal starte, hvis man vil opbygge en arbejdsplads, der er drevet af social ansvarlighed!

Næstformand i Serviceforbundet, Torben Vangsgaard:

VN-dagen er den årligt tilbagevendende »saltvandsindsprøjtning« for os, der sidder i nævnene. Det er altid relevante emner, der behandles, og vi kommer grundigt rundt om dem. Årets emne, CSR, handlede om virksomhedernes sociale ansvar, og det praktiseres heldigvis mange steder i dag. Ikke mindst inden for de almene boligselskaber giver man plads til CSR, og her har vi set en række gode eksempler på, hvilken positiv indflydelse det har på arbejdsklimaet. Der bliver lyttet til vore medlemmers synspunkter, og hele grundlaget for arbejdspladsen er præget af tryghed. Vi kan håbe, at det sociale ansvar bliver taget alvorligt på langt flere arbejdspladser i fremtiden. Det fortjener medarbejderne.

Siddepuderne er en af Huset Ventures salgssucceser, som her præsenteres af Louise Burgaard, Irina Anastasia Grodzinskaja og Signe Overgaard.

Socialøkonomi med VOKSEVÆRK

Huset Venture Storkøbenhavn har fået mere plads til at kunne rumme en stærkt forøget medarbejderstab. På bare to år er medarbejderantallet vokset med 300 procent.

Virkelysten sprudler, når Huset Ventures chef for Storkøbenhavns-afdelingen, Lone Gregaard og udviklingschef Kjeld Søndergaard viser rundt i de nye store lokaler i Ballerup:

– Medarbejderstaben er øget med over 300 procent på bare to år, så det har krævet nye og større lokaler, siger Lone Gregaard, som præsenterer husets forskellige afdelinger, ikke mindst det store skrædderi, med stolthed. Medarbejderne er i gang med at udføre deres opgaver. Det foregår både i dyb koncentration og med store smil. Arbejdsklimaet er godt.

Udvidelsen af aktiviteterne i Huset Venture Storkøbenhavn er et godt udtryk for den fremgang, de social-økonomiske virksomheder oplever.

For Huset Ventures' vedkommende drejer det sig om hele fem afdelinger. Foruden Storkøbenhavn har også Aarhus, Haderslev, Ringkøbing og Nørresundby et Huset Venture, og fremgangen er tydelig i hver afdeling.

Huset Venture er netop blevet registreret som socialøkonomisk virksomhed, som er det nye officielle bevis på et unikt socialt ansvar. Det er regeringen, der, for at sætte yderligere grøde i det socialøkonomiske miljø, har indført en mulighed for

at blive officielt godkendt ved at få et officielt stempel som registreret socialøkonomisk virksomhed.

Huset Ventures afdelinger arbejder med mennesker, der ikke kan arbejde på fuld tid. Hele 92 procent af de ansatte er i fleksjob eller skånejob på grund af enten handicap, ulykke eller sygdom.

FOKUS PÅ RESSOURCERNE

– Vi kalder på folks ressourcer i stedet for at fokusere på deres skavanker, siger udviklingschef Kjeld Søndergaard.

Huset Venture's økonomiske fundament er primært båret af salg af serviceydelser på markedsvilkår. Det store skrædderi/systue i Ballerup producerer bl.a. sejlene, der skærmer mange altaner mod træk. Systuen reparerer også Berendsens udlejningstøj. I Nørresundby-afdelingen er man bl.a. beskæftiget med at føre regnskab for 22 kirkesogne.

– Vores filosofi er, at Huset Venture bør være i alle landets kommuner. Vi er CSR, og forestiller man sig et kompas, er vi CSR hele vejen rundt. En almindelig virksomhed vil have CSR som en del af kompasset. Mange virksomheder vælger os som leverandør, fordi de gerne vil leve op til et

socialt ansvar – også uden at gå hele vejen og blive en CSR-virksomhed. Når man handler med os, får man helt automatisk et socialt ansvar med – uden at det koster ekstra, siger Kjeld Søndergaard.

Huset Venture har mange samarbejdsrelationer med både offentlige institutioner, fagforbund, kooperative og rent kapitalistiske virksomheder – og samarbejdet fungerer professionelt og uden problemer.

– En kombination af de erhvervsaktiviteter, der passer til lokalområdet og en revitalisering af de »gammeldags«, men kvalitetsbevidste og formålsstyrede reva-virksomheder fra før amternes nedlæggelse. Det er den formel, vi kan tilbyde landets kommuner, og min realistiske vurdering er, at vi kommer til at dække hele landet om 8-10 år, siger Kjeld Søndergaard.

Som udviklingschef er det hans opgave at få ideen om Huset Venture udbredt og finde relevante samarbejdspartnere.

– Vi er en kooperativ virksomhed, og det kooperative værdisæt passer perfekt med et socialøkonomisk firma.

Kravene til at blive en registreret socialøkonomisk virksomhed

For at opnå den officielle godkendelse, som registreret socialøkonomisk virksomhed, skal man opfylde følgende fem betingelser:

1. Virksomheden skal have et socialt formål.
2. Virksomheden skal være erhvervsdrivende.
3. Virksomheden skal være uafhængig af det offentlige.
4. Virksomheden skal være inddragende og ansvarlig.
5. Virksomheden skal have en social håndtering af overskud efter skat.

Udviklingschef Kjeld Søndergaard:
Vi kalder på folks ressourcer i stedet for at fokusere på deres skavanker.

Hvad en brugt cykel kan gøre for fattige mennesker

To fætre startede en social-økonomisk virksomhed, der både glæder de københavn-ske cyklister og de afrikan-ske, som med brugte danske cykler får en ny start på livet. Baisikeli skal stå i spidsen for Afrikas første officielle cykelmekanikerud-dannelse.

Da fætrene Niels Bonefeld og Henrik Mortensen i 2003 opdagede, hvad en brugt cykel kan gøre for menneskers velfærd, var de

slet ikke klar over, at de havde ramt en solid socialøkonomisk åre.

– Vi fandt ud af, at når mennesker i fattigdom får adgang til cykler, så kan de forøge deres indtjening med over 30 procent. De kan skabe adgang til uddannelse og sygebe-handling. Det er tre elementer, som kan give et fattigt menneske i f.eks. Tanzania en helt ny tilværelse og et helt nyt livsmod, fortæller Henrik Mortensen.

Det var Niels Bonefeld, der under et besøg hos en bekendt i Tanzania opdagede de muligheder, der ligger i de brugte cykler. Som bestyrelses-

medlem i en boligforening har han også oplevet det besvær, boligfor-eninger kan have med efterladte cykler i kældre, på fortove og i cykelstativer.

Politiet beder som regel boligforenin-gerne om at rekvirere en indsamler af cyklerne, som transporterer dem til en genbrugsvirksomhed.

– Men hvorfor udnytte ressourcerne så dårligt, spørger Henrik Mortensen. Han og Niels Bonefeld testede deres idé om at lade tanzanierne stå for genopbygningen af de brugte cykler, efter at fætrene havde sendt deres første sending cykler til Afrika. De to

Som socialøkonomisk virksomhed har Baisikeli og holdet bag det udviklet et koncept, der skaber arbejde både i Danmark og i Afrika.

måtte også erkende, at der skulle mere økonomi til, hvis deres plan om at overføre socialøkonomi til Afrika skulle realiseres. Derfor åbnede de et cykelværksted i København og lavede aftale med forsikringsselskaberne, som gerne gav afkald på den byrde, det er at samle cykler ind, som er blevet efterladt af ejerne.

– Vi sender containere med cykler til Mozambique og Sierra Leone flere gange årligt, og her bliver de repareret og solgt, fortæller Henrik Mortensen. Prisen kan godt være op til flere måneders indtjening for køberne,

VI FANDT UD AF, AT NÅR MENNESKER I FATTIGDOM FÅR ADGANG TIL CYKLER, SÅ KAN DE FORØGE DERES IND TJENING MED OVER 30 PROCENT. DE KAN SKABE ADGANG TIL UDDANNELSE OG SYGEBEHANDLING. DET ER TRE ELEMENTER, SOM KAN GIVE ET FATTIGT MENNESKE I F.EKS. TANZANIA EN HELT NY TILVÆRELSE OG ET HELT NYT LIVSMOD.

men deres brug af cyklen skaber alligevel mulighed for en bedre økonomi for dem.

Baisikeli har udviklet sig med årene, og i takt med at socialøkonomien udvikler sig med årene, indgår cykelfirmaet i det forløb. I 2009 modtager Baisikeli Coops og Mary-Fondens socialøkonomiske årspris. Prisen blev givet for nytænkningen i firmaet og forretningens potentiale.

– Efterfølgende begynder vi at tage ledige i praktik. Det sker ikke som et led i vores forretningskoncept, for

vores sociale tyngdepunkt ligger i Afrika, hvor vi er med til at skabe mobilitet blandt verdens fattigste. Men mange fandt sympati for forretningsmodellen og udtrykte ønske om at komme i praktik hos os. Næsten alle vore lærlinge er startet i praktik her, og de er meget passionerede, både i forhold til arbejdet med cykler og til hele Baisikelis grundlag, siger Henrik Mortensen.

Han nævner bl.a. en lærling, der med en sygdomsdiagnose i ryggen kom i lære som cykelmontør, og i dag har han sin egen forretning.

– Det er en positiv oplevelse at få. Han kunne have fået førtidspension, men som samfund har vi forpligtelser over for de borgere, der kan risikere at gå tabt. Og heldigvis kunne han bruge sin passion for cykler til at videreudvikle sig og få en uddannelse, siger Henrik Mortensen.

Når han gør 2015-status for Baisikeli, udtrykker han det på denne måde:

– Vi er stadig fokuseret på Afrika, som er det bærende element for vore aktiviteter. Men hvor vi tidligere tænkte, at cyklen er midlet, er det i dag mennesker omkring cyklen, der er vort hovedfokus. Vi skal lære afrikanere at drive en profitabel cykelforretning. Derfor er vi også glade og stolte over, at vi skal drive Afrikas første cykelmekanikeruddannelse. I starten arbejder vi på at få fem lærlinge gennem den 3,5 år lange uddannelse. De fem er sikret arbejde i de forretninger, vi har etableret i Afrika. På sigt skal uddannelsen overtages af staten, men det er alligevel glædeligt, at en socialøkonomisk idé, der er fostret i Danmark nu kan udmøntes i endnu flere Baisikeli-butikker i Afrika, siger Henrik Mortensen.

Baisikeli betyder cykel

Mange undrer sig over, hvad firmanavnet Baisikeli betyder. Det betyder cykel på swahili.

Baisikeli-filosofien finansieres af indtægterne fra Baisikelis aktiviteter i København, hvor brugte cykler lejes ud eller sælges. Butikkerne har også værksteder, hvor privates cykler reparerer.

Alle udgifter i Danmark finansieres af de to cykelværksteder i København, og de penge, der bliver tjent i Afrika, geninvesteres i de lokale cykelværksteder.

Baisikeli beskæftiger ca. 20 i sommerperioden og det halve om vinteren.

Dufte og smag

– og en socialøkonomisk virksomhed

I en kælderbutik i Blågårdsgade på Nørrebro arbejder kvinder fra hele verden med at lave mad til de spisende gæster samtidig med, at der bliver leveret mad ud af huset til private, til virksomheder og alle andre, der har brug for et godt og velkrydret måltid mad.

Det lyder måske lidt klicheagtigt: Men når man træder ned ad den halve snes trin til kælderen i Blågårdsgade, åbner døren og går ind, er det som at bevæge sig ind i en anden verden – også selv om Blågårdsgade har sine markante etniske udtryk i forvejen.

Disken med madvarer og bænke og bordene, hvor maden kan indtages, er – næsten – de samme som på en café, men skuer man ud i køkkenet, er synet et andet: Kvinder er i hektisk aktivitet med at lave mad fra

deres hjemlande. Mad, der smager og dufter himmelsk og velkrydret. Mad, der skaber glæde og begejstring, hvor den bliver serveret. Og mad – der skaber lyst og behov for mere fra den fremmede verden.

Midt i det hele står Mirka Mozer, direktør i Indvandrer Kvindecenret, der er grundlaget for kælderaktiviteterne i det socialøkonomiske spiseri Send Flere Krydderier.

Ni ansatte og 20 kvinder er tilknyttet virksomheden som et led i et

opkvalificeringsforløb, og Mirka Mozer er stærkt engageret i både den socialøkonomiske virksomhed i catering-afdelingen i kælderen og i kvindecenrets drift.

– Mad nedbryder barrierer og samler mennesker på tværs af kulturer og sprog. Derfor har mad også altid været et centralt omdrejningspunkt i Indvandrer Kvindecenret. Og derfor var det også helt naturligt at gøre mad til forretningsgrundlaget for Send Flere Krydderier, siger Mirka Mozer.

Siden 2014 har kælder køkkenet i Blågårdsgade eksisteret og tiltrukket et væld af glade gæster, der holder af verdensmad.

De ansatte i Send Flere Krydderier repræsenterer den gruppe af borgere, der har den laveste erhvervsfrekvens i Danmark. Det skyldes bl.a. sproglige

MANGE KOMMER TIL INDVANDRER KVINDECENTRET FOR AT SØGE ARBEJDE. DET ER KVINDER, SOM TAGER INITIATIV, OG SOM ØNSKER AT FORSØRGE SIG SELV OG DERES FAMILIER. DISSE KVINDER MANGLER IKKE MOTIVATION. DE MANGLER STILLINGER, DE KAN SØGE. DET ÆNDRER INTEGRATIONS- YDELSEN IKKE VED. DESVÆRRE.

problemer, mangelfuld uddannelse og erhvervs erfaring. Det har Indvandrer Kvindecen- tret lavet om på, for i den socialøkonomiske virksomhed gives der plads til den enkelte kvinde, som møder hende dér, hvor hun er i forhold til kvalifikationer, kompeten- cer og ressourcer.

ARBEJDER PÅ AT STYRKE ØKONOMIEN

– Sideløbende med den høje grad af social faglighed driver vi virksomhed på markedsvilkår. Vi opkvalificerer køkkenmedarbejderne, optimerer arbejdsgangene og har konstant fokus på høj madkvalitet. Alt sammen i bestræbelserne på at skabe en økonomisk bæredygtig forretning, der samtidig kan hjælpe kvinder tættere på arbejdsmarkedet. Vi tror på, at alle er en ressource for vort samfund. Nogle gange skal man

Mirka Mozer håber på en udvidelse af kælderfaciliteterne i Blågårdsgade, så Send Flere Krydderier sikres rum til væksten.

bare have de rette rammer for at vise det.

– De rammer sætter vi i Send Flere Krydderier og i Indvandrer Kvindecen- tret generelt, hvor alle vore aktiviteter og tilbud handler om at bygge kompetencer og understøtte ressour- cer, siger Mirka Mozer.

I Send Flere Krydderier bliver arbejds- identiteten styrket, og de barrierer, der for kvinderne ofte kan virke uoverkom- melige i forhold til at komme ud på arbejdsmarkedet, bliver nedbrudt. Det skyldes ikke mindst den helhedsorien- terede tilgang, der både er baseret på en stærk social faglig indsats og en køkkenfaglig ekspertise.

REDUKTION I YDELSER SKADER

Mirka Mozer har mange års erfaring i integrationsarbejdet, hvor den socialøkonomiske virksomhed blot er en enkel, men vigtig del af arbejdet. Hun kritiserer V-regeringen for de hårde stramninger af kontanthjælpen og 225 timers-reglen, som regeringen har indført, og sammenligner det med starthjælpen i 2000'erne, som ikke gjorde noget godt for de, der havde behov for det.

– Reduktion i ydelserne skaber hverken bedre integration eller mange flere jobs, siger Mirka Mozer. – Det skaber derimod flere fattige familier og social isolation, og det har ikke kun konsekvenser for den enkelte, men for samfundet generelt.

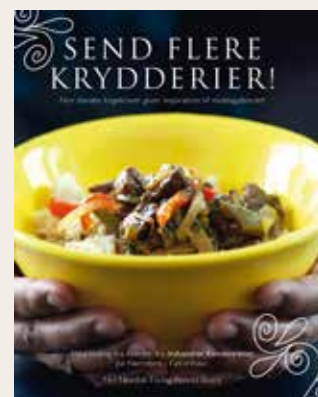
Mirka Mozer mener, at regeringen i stedet for at skære i ydelserne bør investere i at skabe jobs og et mere rummeligt arbejdsmarked, som også har plads til mennesker uden lange akademiske uddannelser eller stor erhvervs erfaring.

– Mange kommer til Indvandrer Kvindecen- tret for at søge arbejde. Det er kvinder, som tager initiativ, og som ønsker at forsørge sig selv og deres familier. Disse kvinder mangler ikke motivation. De mangler stillinger, de kan søge. Det ændrer integri- onsydelsen ikke ved. Desværre, konstaterer Mirka Mozer.

Står også bag kokebog

Send Flere Krydderier har også i samarbejde med Claus Meyer udgivet kokebogen af samme navn. Her er madopskrifter, der gennem generationer er smagt til af kvinder fra hele verden.

Bogen kan købes hos www.køb-socialt.dk

Socialøkonomi i vækst i de kommende år

Advokaterne Line Barfod og Knud Foldschack har udgivet en håndbog om bl.a. de udfordringer, der ligger i at etablere og drive socialøkonomiske virksomheder. De to forfattere spør vækst på området i de kommende år, hvor de socialøkonomiske virksomheder kan blive en del af udviklingsplanerne for udkantsdanmark.

Der opstår flere socialøkonomiske virksomheder i Danmark i disse år, men mange af pionererne bag dem eller allerede eksisterende virksomheder føler, at de møder en mur af bureaukrati, og mange gode ideer bliver dermed bremset.

– Socialøkonomiske virksomheder opererer i dag inden for normale selskabs-, skatte- og udbudsregler. Men de passer ikke ind i disse regelsæt, der er udformet med henblik på mere traditionelle virksomheder.

– Typisk arbejder en socialøkonomisk virksomhed ud fra et bæredygtighedsprincip i forhold til såvel miljø og mennesker som økonomi. Virksomhederne har en social mission og vil mere end blot skabe et produkt eller levere en service. Som advokater arbejder vi aktivt for, at socialøkonomiske virksomheder skal have fortrinsret og ikke vigepligt, som det er tilfældet i dag, siger advokat Line Barfod.

Hun har siddet i udvalget for socialøkonomiske virksomheder, nedsat af den tidligere regering, og har i den forbindelse været meget engageret i udarbejdelsen af Anbefalingsrapporten fra udvalgets arbejde, som blev offentliggjort i 2013. Line Barfod mener ikke, at de, der påtænker at starte en socialøkonomisk virksom-

hed, tilbydes optimale vilkår fra lovgivernes side.

– De har svært ved at få finansieret deres visioner og planer. Kreditinstitutionerne er ikke gearet til at operere med tålmodig kapital, og det er nødvendigt, hvis de socialøkonomiske virksomheder skal have ro til at udvikle sig.

I Storbritannien skabte man en kapital på 600 millioner pund til at sætte gang i finansieringen af socialøkonomiske virksomheder, men der er ikke planer herhjemme om lignende

initiativer, heller ikke i en mindre økonomisk målestok.

– Der er for stor uvidenhed omkring den betydning, socialøkonomiske virksomheder har i samfundet, og desværre er der heller ingen næneværdig dialog mellem de parter, der kunne skabe fremdrift for området.

– Flere kommuner vil se muligheder i at få startet virksomheder af denne type. Det vil være muligt at skabe både lokal og personlig vækst i Danmarks yderområder ved at skabe bedre vilkår for socialøkonomiske virksomheder. Der kan findes mange utraditionelle løsninger, som også indbefatter etablering af almindelige arbejdspladser. En investering i socialøkonomiske arbejdspladser er således også til gavn for helheden, siger Line Barfod.

Ny håndbog om socialøkonomiske virksomheder

Line Barfod og Knud Foldschacks håndbog om socialøkonomiske virksomheder er lavet til mennesker, der påtænker at starte en socialøkonomisk virksomhed, til personer, der allerede er godt i gang og til alle deres samarbejdspartnere – herunder også de offentlige myndigheder.

Bogen fortæller grundlæggende om, hvad en socialøkonomisk virksomhed er, hvad der står i loven, hvorfor

skal man lade virksomheden blive godkendt via registrering, og hvordan opererer socialøkonomiske virksomheder i andre lande. Bogen indeholder bl.a. gennemgang af den nye lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, praktiske vejledninger, konkrete eksempler og inspiration om mange nye muligheder for socialøkonomiske virksomheder.

Bogen koster 500 kr. og kan bestilles hos www.køb-socialt.dk